

Fremtidige kvalifikationskrav på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav til affaldssortering

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS)

Titel

Fremtidige kvalifikationskrav på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav til affaldssortering.

Udarbejdet for

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS)

Udarbejdet af

Konsulentfirmaet Practicum; Klosterbanken 44, 4200 Slagelse

Dato for udarbejdelse

Januar 2022

Forfatter

Jan F. Hansen

Indhold

Forord	4
Sammenfatning og konklusion	7
Analysens metode og design	10
Resultat af litteraturstudie	16
Resultat af interview med ressourcepersoner og repræsentanter fra faglige organisationer	22
Resultat af interview med udvalgte medarbejder på ejendomsserviceområdet	27
Samlet resultat af analysen	34
Anbefalinger (forslag til kursusudvikling)	37
Efterskrift	43
Litteraturliste	44

Forord

Med denne rapport præsenteres resultatet af en analyse af fremtidige kvalifikationskrav og efteruddannelsesbehov (AMU) på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav til affaldssortering; såvel på internationalt (EU) som på nationalt plan.

Analysen er udarbejdet på initiativ af Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS) og med økonomisk støtte fra Børne- og Undervisningsministeriet; udmøntet via "Puljen til udvikling af uddannelse og læreruddannelse mv. på AMU-området, UUL-puljen 2021-22"¹

Analysen er gennemført i perioden mellem februar 2021 og januar 2022 af Jan F. Hansen fra konsulentfirmaet Practicum.

Målet med analysen

Målet med analysen er følgende:

- For det første at kortlægge de konsekvenser som skærpede krav til affaldssortering vil have for ejendomsserviceområdet.
- For det andet at kortlægge det fremtidige kompetencebehov for ansatte på ejendomsserviceområdet, som følge af skærpede krav til affaldssortering.
- For det tredje at sammenholde og vurdere det kortlagte kompetencebehov op mod det eksisterende kursusudbud, som det er afgrænset og beskrevet med FKB 2636.
- For det fjerde at skitsere behovet for eventuel revision af eksisterende kurser – samt behov for udvikling af helt nye kursustilbud.

Analysens genstandsfelt

Analysen indbefatter alle de typiske arbejdspladser inden for ejendomsserviceområdet, således som det er afgrænset og beskrevet med FKB 2636, som omfatter i alt 26 AMU-kurser.

Der er i denne analysesammenhæng i særlig grad fokuseret på følgende kurser under FKB 2636:

- Affaldshåndtering, ejendomsservice.
- Betjening af udendørs maskiner, ejendomsservice.
- Kommunikation, ejendomsservice.

Prioriteringen af de enkelte arbejdspladsfunktioner med reference til FKB 2636 – og herunder også deres betydning i forhold til analysens faglige og tematiske fokus - er løbende drøftet og prioriteret med analysens styregruppe.

¹ En kopi af det oprindelige kommissorium for analysen kan rekvireres ved henvendelse til uddannelseskonsulent Ellen Larsen, SUS.

Begrebsanvendelse

I analysen skelnes først og fremmest mellem begreberne *affaldshåndtering* og *affaldssortering*

- **Affaldshåndtering:** Ved *affaldshåndtering* refereres til den samlede affaldskæde fra kildesortering over afhentning af sorteret affald til videre behandling og eventuelt genanvendelse af affald.
- **Affaldssortering:** Ved *affaldssortering* refereres til den kildesortering, som sker såvel i private hjem som uden for private boliger; fx i forbindelse med affaldsstationer i boligforeninger.

Affaldssortering forstås således i analysen som et underbegreb til *affaldshåndtering*.

Analysens datagrundlag

Analysen bygger på følgende datakilder:

- For det første på et litteraturstudie, hvor der overordnet er fokuseret på den forventede, fremtidige udvikling på *affaldshåndteringsområdet*.
- For det andet på individuelle interviews dels med udvalgte ressourcepersoner med reference til affaldsområdet og dels med repræsentanter fra faglige organisationer; i begge tilfælde med fokus på såvel *affaldshåndteringsområdet* som *affaldssorteringsområdet*.
- For det tredje på fokusgruppelinterviews med udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet; primært med fokus på *affaldssorteringsområdet*

Analysen har således samlet set karakter af et *kvalitativt studie*.

Rapportens opbygning

Rapporten er opbygget med følgende hovedafsnit.

- Første afsnit præsenterer analysens design og praktiske gennemførelse.
- Andet afsnit fremlægger resultatet af det gennemførte litteraturstudie og præsenterer den tematiske matrix, som er udarbejdet på baggrund af dette studie, og som efterfølgende er anvendt ved alle opfølgende interviews i forbindelse med analysen.
- Tredje afsnit fremlægger resultatet af gennemførte interviews med udvalgte ressourcepersoner og med repræsentanter fra faglige organisationer; begge grupper med reference til affaldsområdet; og specifikt affaldssortering.
- Fjerde afsnit fremlægger resultatet af gennemførte interviews med udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet, som i det daglige også arbejder med affaldshåndtering; fx i forbindelse med rådgivning af beboere omkring affaldssortering.
- Femte afsnit præsenterer analysens samlede resultat, og sammenfatter de centrale pointer fra litteraturstudie og gennemførte interviews.
- Og sjette afsnit skitserer en række anbefalinger – på baggrund af den gennemførte analyse – i forhold til revision og udvikling af nye AMU-kurser; med reference til affaldsområdet.

Tak

Indledningsvis rettes en tak til især de medarbejdere på ejendomsserviceområdet, som velvilligt har stillet tid og viden til rådighed for analysen i forbindelse med gennemførte interviews.

En særlig tak rettes til styregruppen for analysen, som har bidraget med vigtige input og kommentarer i forbindelse med oplæg, som løbende er udarbejdet og præsenteret under analyseforløbet.

Sammenfatning og konklusion

Med denne rapport præsenteres resultatet af en analyse af fremtidige kvalifikationskrav og efteruddannelsesbehov (AMU) på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav til affaldssortering; såvel på internationalt (EU) som på nationalt plan.

Analysen er udarbejdet på initiativ af Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS) og med økonomisk støtte fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Målet med analysen er følgende:

- For det første at kortlægge de konsekvenser som skærpede krav til affaldssortering vil have for ejendomsserviceområdet.
- For det andet at kortlægge det fremtidige kompetencebehov for ansatte på ejendomsserviceområdet, som følge af skærpede krav til affaldssortering.
- For det tredje at sammenholde og vurdere det kortlagte kompetencebehov op mod det eksisterende kursusudbud, som det er afgrænset og beskrevet med FKB 2636.
- For det fjerde at skitsere behovet for eventuel revision af eksisterende kurser – samt behov for udvikling af helt nye kursustilbud.

Analysens overordnede konklusion

Det er analysens overordnede konklusion, at en udvikling med skærpede krav på affaldshåndterings- og affaldssorteringsområdet får såvel indholdsmæssig som strukturel betydning for ejendomsserviceområdet. Og at denne udvikling også vil have betydelige kompetencemæssige konsekvenser for medarbejdere på området.

I høj grad handler disse krav om en yderligere intensivering og en udbygning af de kompetencekrav, som medarbejdere på ejendomsserviceområdet allerede oplever i dag. Det gælder fx i forhold til en større forståelse for den (globale) kontekst, som affaldshåndtering og affaldssortering må forstås og praktiseres i forhold til. Eller det gælder i forhold til informationen til udvalgte beboergrupper. Og det gælder i forhold til et tværsektorielt samarbejde med kommunale myndigheder og medarbejdere beskæftiget med afhentning og efterbehandling af sorteret affald til genbrug eller genanvendelse.

Fremtidige kompetencekrav skal forstås i lyset af en overordnet fortolkningsramme, - som deles af eksperter og medarbejdere på ejendomsserviceområdet - hvor affaldsområdet i nogen grad opleves som præget af sekventiel opgavevaretagelse, og med en vis dekobling mellem de 3 centrale faser i den samlede affaldskæde (affaldssortering, affaldsdistribution og affaldsbehandling).

Det fremtidige kompetencebehov for medarbejdere på ejendomsserviceområdet – med reference til de skærpede krav på affaldsområdet – kommer med dette tematisk fokus til primært at handle om at bidrage til øget sammenhængskraft på affaldsområdet: Videnskabsmæssigt, kommunikativt og strukturelt.

I forhold til en AMU-kontekst foreslås – på baggrund af den skitserede udvikling - en revision af kurset "Affaldshåndtering, ejendomsservice" samt udvikling af 4 nye overbygningsskurser.

Centrale præmisser for analysens konklusion

Som grundlag for analysens overordnede konklusion gælder følgende præmisser:

Svag sammenhæng og dekobling; succes med genanvendelse og genbrug af affald er i høj grad betinget af sammenhæng, kædeansvar og værdioptimering. Der er flere eksempler på, at denne sammenhængsforståelse er under angreb af fragmenterede indsatser og dekoblede forståelser/prioriteringer. Sådanne eksempler på fragmentering og dekobling påvirker også hverdagen for medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Først og fremmest med en oplevet øget kompleksitet i hverdagen; fagligt, kommunikativt og strukturelt

Svag sammenhæng og dekobling fører til et oplevet krydspres i hverdagen; eksemplerne på svag sammenhæng og dekobling oplever medarbejdere på affaldsområdet, som et konkret krydspres i hverdagen. Sådanne krydspresproblematikker vurderes som voksende og stadig mere presserende. Primært som følge af, at kravene om en stadig mere effektiv affaldssortering og højere genanvendelsesgrad tilsvarende også er stigende. Situationen med de udfordrende krydspres opleves med andre ord ikke at være under bedring. Snarere tværtimod.

Oplevet krydspres opleves i nogen grad som strukturelt betinget; oplevede krydspresproblematikker vurderes af medarbejdere på ejendomsserviceområdet i høj grad at ligge uden for eget ansvarsområde og egen indflydelse. De vurderes som strukturelt betingede og strukturelt indlejrede. Løsningen af disse problemstillinger skal findes på et politisk eller et ledelsesmæssigt plan. Som medarbejder på ejendomsserviceområdet udfordrer disse problemstillinger derfor ikke en egentlig "løsningskompetence", men derimod snarere en kompetence til at kunne balancere og håndtere problemstillingerne i hverdagen.

I hverdagen handler det om "at bygge bro"; for medarbejdere på ejendomsserviceområdet handler den primære udfordring i hverdagen – afledt af de skærpede krav til affaldshåndtering/affaldssortering - om, "at bygge bro". Såvel på det konkrete plan mellem forskellige fag- og interessegrupper som på et tematisk plan mellem forskellige perspektiver og diskurser. I forhold til denne brobygning bliver det væsentligt dels at kunne overskue og forstå helheder, dels at kunne samarbejde på tværs, dels at kunne kommunikere til forskellige delsegmenter af beboere og dels at kunne reflektere over egen praksis med en ambition om at kunne bidrage til en stadig optimering af det samlede affaldsområde. Det handler med andre ord om at medvirke til at skabe øget sammenhæng og fælles mening på området.

5 centrale, kompetencemæssige udfordringer

Samlet set peger de interviewede medarbejdere på ejendomsserviceområdet på følgende kompetencemæssige udfordringer, som følge af de skærpede krav til affaldssortering:

- For det første et kompetencebehov, som handler om at have faglig viden og indsigt, dels om den generelle udvikling på affaldsområdet og dels specifikt om de konkrete krav til affaldssortering (og deres begrundelse). Begge dele med henblik på legitimt og med faglig autoritet at kunne vejlede og rådgive beboere i forbindelse med deres egen affaldssortering.
- For det andet et kompetencebehov, som handler om at have et detaljeret materialekendskab som forudsætning for en sikker vejledning af beboergruppen i forbindelse med affaldssortering.
- For det tredje et kompetencebehov, som handler om at kunne formidle information omkring affaldssortering på en måde, som tager hensyn til, at beboergrupper er sammensat og segmenteret; med en tilpasset information om, at affaldssorteringsområdet er under stadig udvikling og at selv små og fragmenterede indsatser kan betyde en forskel også i den store sammenhæng.

- For det fjerde et kompetencebehov, som handler om at kunne overskue den samlede affaldskæde og på denne baggrund kunne indgå i et konstruktivt samarbejde med primært det kommunale myndighedsniveau og distributions- og behandlerledet på affaldsområdet.
- For det femte et kompetencebehov, som handler om at kunne bidrage til den løbende optimering af den samlede affaldskæde via refleksion og justering af egen og beboergruppens praksis på affaldsområdet.

Anbefalinger (forslag til kursusudvikling)

På baggrund af det registrerede kompetencebehov foreslås følgende i forbindelse med udbuddet af AMU-kurser med relation til affaldshåndterings- og affaldssorteringsområdet FKB 2636):

- For det første en revision af kurset "Affaldshåndtering, ejendomsservice", så det i højere grad får fokus på motivation og vejledning af beboergruppen i forhold til affaldssortering.
- For det andet nyudvikling af følgende 4 nye kursustiltag; alle af 1 dags varighed:
 - Materialekendskab, som grundlag for sikker affaldssortering.
 - Information og vejledning om affaldssortering til udsatte grupper.
 - Tværsektorielt samarbejde omkring den samlede "affaldskæde".
 - Optimering af affaldssortering.

1.0. Analysens metode og design

I det følgende afsnit beskrives kort centrale forhold af betydning for analysens baggrund, design og praktiske gennemførelse.

1.1. Analysens baggrund²

Den aktuelle, nationale strategi for affaldssortering er præciseret med styringsgrundlaget "Danmark uden affald"³, "Ressourceplan for affaldshåndtering, 2013-2018"⁴ og suppleret af "Danmark uden affald II, 2015"⁵

Dette styringsgrundlag er grundlæggende baseret på EU's forrige affaldsdirektiv, som angiver følgende prioritering i den nationale affaldshåndtering: (1) Forebyggelse, (2) Forberedelse med henblik på genbrug; (3) Genanvendelse; (4) Anden nyttiggørelse og (5) Bortskaffelse.⁶

Ambitionen med det aktuelt gældende, danske styringsgrundlag er følgende:

- Mængden af affald, der forbrændes skal reduceres markant og mere affald skal sorteres med henblik på genanvendelse.
- Miljøpåvirkningen fra affald skal reduceres.
- Kvaliteten i genanvendelsen af affald skal styrkes.
- Det offentlige-private samarbejde omkring affaldshåndtering/affaldssortering skal styrkes.
- Den lokale fleksibilitet skal prioriteres i forhold til at finde optimale løsninger på affaldshåndteringsområdet.

Som konsekvens af, at EU i 2017 har vedtaget et nyt affaldsdirektiv, skal det danske styringsgrundlag på affaldsområdet ligeledes justeres.

Med det nye EU-direktiv er bl.a. formuleret følgende mål: Fra 2025 skal 55 pct. af husholdningsaffaldet genanvendes, fra 2030 60 pct. og fra 2034 hele 65 pct. Desuden skal alt organisk affald indsamles fra 2023.

Det nye EU-direktiv indebærer således en yderligere skærpelse af kravene til den danske affaldssortering. Der må her tages afsæt i de erfaringer, som er gjort fra dansk side i forbindelse med den praktiske udrulning af det forrige EU-direktiv.

Disse erfaringer handler overordnet set om en prioritering af følgende⁷:

- For det første en øget decentralisering, hvor man lokalt arbejder med at udvikle nye modeller for affaldshåndtering, som er tilpasset lokale forhold og behov.

² Citeret fra det oprindelige kommissorium for analysen.

³ Miljøstyrelsen (2013): Danmark uden affald – genanvend mere, forbrænd mindre

⁴ Miljøstyrelsen (2013): Danmark uden affald Ressourceplan for affaldshåndtering 2013-2018

⁵ Miljøstyrelsen (2015): Danmark uden affald II – strategi for affaldsforebyggelse.

⁶ Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste

⁷ www.mst.dk; Projektoversigt; projekter om affaldshåndtering.

- For det andet et øget samarbejde mellem kommuner og private vidensinstitutioner (som fx DTU) i forhold til at udvikle intelligente løsninger på affaldsområdet, som også styrker den enkelte borgers motivation og bæredygtige adfærd; fx via nudging.
- For det tredje øget fokus på lokal information og vejledning af borgere/beboere, hvor det prioriteres at koble konkret rådgivning sammen med overordnede strategier – fx i en beboerforening – omkring bæredygtig udvikling.

Samlet er der således en klar tendens i retning af, at målene omkring en mere effektiv affaldshåndtering først og fremmest opnås lokalt via den enkelte borgers/beboers ændrede adfærd i hverdagen. Og hvor denne ændrede adfærd først og fremmest er baseret på motivation og forståelse for vigtigheden af nationale og globale bæredygtighedsstrategier.

Videre peger udviklingen på, at medarbejdere med en direkte borgerkontakt – som fx medarbejdere inden for ejendomsserviceområdet – skal være i besiddelse af følgende viden og færdigheder for optimalt at kunne understøtte en lokalt forankret omstilling på affaldshåndteringsområdet⁸:

- Have viden om den nyeste udvikling på affaldshåndteringsområdet; fx i forbindelse med implementeringen af nye sorteringskriterier og –metoder.
- Have viden om cirkulær økonomi og bæredygtige værdikæder og være i stand til at formidle denne viden til borgere/beboere på en måde, som sætter den lokale affaldshåndtering i et meningsfyldt perspektiv; fx med reference til FN's verdensmål.
- Kunne fungere som "oversætter" og formidler af nye intelligente – ofte digitale - affaldsløsninger til borger- og beboergrupper, som ikke nødvendigvis har viden og (IT) færdigheder på området.
- Kunne forstå de grundlæggende principper bag nudging og kunne understøtte denne type af tiltag i den daglige praksis.
- Kunne opsamle og systematisere erfaringer fra borger- og beboerkontakten og formidle disse erfaringer "tilbage" til de kommunalt ansvarlige for affaldshåndteringen og til ledelsen af beboerforeninger – samt til samarbejdende virksomheder, som står for afhentning og videre behandling af affald.
- Kunne koble konkret rådgivning til en større "bæredygtighedskontekst", på en måde, som er motiverende og meningsskabende for den enkelte borger/beboer,

Overordnet set synes der således her at være tale om en udviklingstendens, der peger i retning af øgede krav til medarbejdere på ejendomsserviceområdet i forhold til dels at have konkret viden omkring *affaldshåndtering* – og dels at kunne kommunikere, motivere og vejlede borgere/beboere i forhold til egen *affaldssortering*.

Det er ikke mindst denne sammenhæng mellem *affaldshåndtering* og *affaldssortering* – og de heraf afledte kompetence- og uddannelsesmæssige udfordringer - som er i fokus med denne analyse.

1.2. Analysens mål

Målet med analysen er følgende:

- For det første at kortlægge de konsekvenser som skærpede krav til affaldssortering vil have for ejendomsserviceområdet.
- For det andet at kortlægge det fremtidige kompetencebehov for ansatte på ejendomsserviceområdet, som følge af skærpede krav til affaldssortering.

⁸ Do.

- For det tredje at sammenholde og vurdere det kortlagte kompetencebehov op mod det eksisterende kursusudbud, som det er afgrænset og beskrevet med FKB 2636.
- For det fjerde at skitsere behovet for eventuel revision af eksisterende kurser – samt behov for udvikling af helt nye kursustilbud.

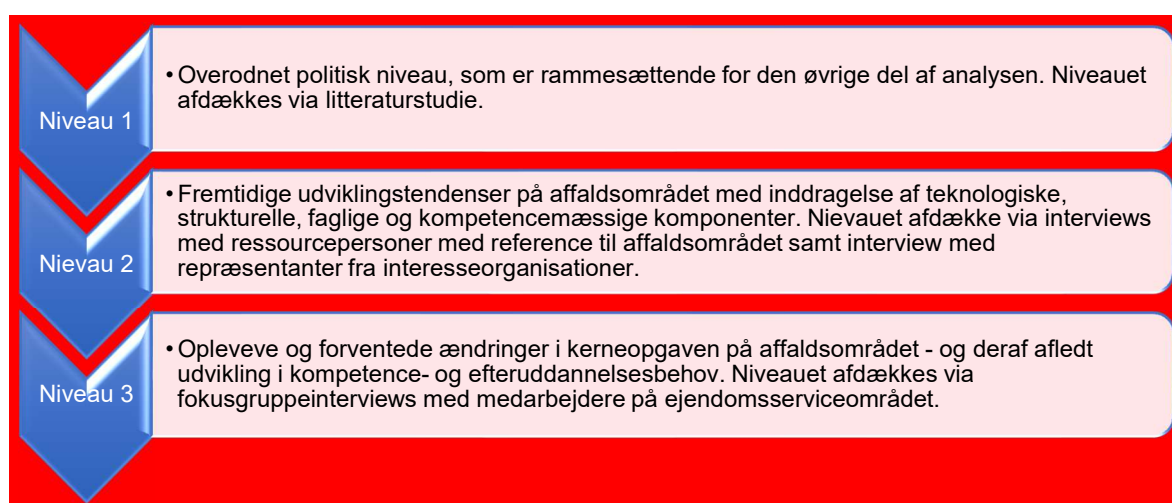
1.3. Centrale undersøgelsesspørgsmål

Med reference til analysens overordnede mål kan formuleres følgende, centrale undersøgelsesspørgsmål for analysen:

- Hvilke overordnede udviklingstendenser/megatrends tegner der sig på affaldshåndteringsområdet inden for de kommende år?
- Hvilke afledte kompetencekrav tegner der sig for medarbejderne med tilknytning til affaldshåndteringsområdet på baggrund af disse udviklingstendenser?
- Hvilken konkret betydning har de skærpede krav til affaldssortering - konkretiseret ved det nye EU-direktiv og det deraf ændrede danske styringsgrundlag - for ejendomsserviceområdet?
- Hvilke kompetencemæssige udfordringer rejser de skærpede krav til affaldssortering – primært i form af borgeres/beboeres kildesortering - til medarbejdere ansat på ejendomsserviceområdet; og her med fokus på såvel fag-faglige kompetencer med reference til affaldshåndteringsområdet - som på bredere kompetencer på fx det kommunikative område?
- I hvilken grad er disse fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet allerede dækket ind via det eksisterende kursusudbud på AMU-området, under FKB 2636?
- I hvilken grad indebærer fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet et behov for at revidere eksisterende kurser - samt eventuelt behov for udvikling af helt nye kurser?

1.4. Perspektiv i analysen

I analysen er valgt et perspektiv med en bevægelse fra det overordnede, generelle og politiske niveau mod et gradvist mere konkret og praksisnært niveau. Denne bevægelse kan illustreres med følgende figur:

1.5. Datagrundlag

Analysen bygger dels på et (1) litteraturstudie, dels på (2) individuelle interviews med udvalgte ressourcepersoner med reference til affaldsområdet og med repræsentanter fra faglige organisationer – samt dels på (3) fokusgruppeinterviews med udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet.

Ad 1: Litteraturstudie

- Kortlægning af relevante publikationer (rapporter, love, cirkulære etc.); afgrænset ved søgeordene: *affald*, *affaldshåndtering*, *affaldssortering*, *affaldskæde*, *affald + bæredygtighed*, *affald + cirkulær* samt *grøn omstilling*.
- Der er ved kortlægningen – som udgangspunkt – prioriteret publikationer udgivet i perioden 2017-2021; med undtagelse af ældre myndighedskrav, som stadig er gældende; eller forskningsresultater, som ikke er opdateret/revideret.
- Ved kortlægningen er prioriteret danske publikationer.

Ad 2: Interviews med ressourcepersoner med reference til affaldsområdet og repræsentanter fra faglige organisationer

- Interview med udvalgte ressourcepersoner repræsenterende forskningsinstitutioner og videncentre med reference til affaldshåndteringsområdet; i alt 4 personer. Alle interviewpersoner er udvalgt af analysens forfatter på baggrund af gennemført litteraturstudie.
- Interview med udvalgte repræsentanter fra faglige organisationer med interesse for/indflydelse på udviklingen på affaldshåndteringsområdet; i alt 4 personer. Alle interviewpersoner er udvalgt på opfordring af styregruppen for analysen.
- Alle interviews er gennemført som individuelle telefoninterviews og har haft en varighed fra ca. 30 til 60 minutter.
- Alle interviews er gennemført med afsæt i samme interviewguide, udarbejdet på baggrund af resultat af litteraturstudie.

Ad 3: interviews af udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet

- Fokusgruppeinterview med udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Der er i alt gennemført 2 sådanne fokusgruppeinterviews.
- 1 fokusgruppeinterview er gennemført virtuelt via Teams og 1 fokusgruppeinterview er gennemført ved fysisk møde.
- Supplerende er gennemført 4 individuelle interviews, også med medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Disse interviews er gennemført som telefoninterviews.
- Alle interviews er gennemført med afsæt i samme interviewguide, udarbejdet på baggrund af litteraturstudie og interview med ressourcepersoner/faglige repræsentanter.

I forbindelse med analysens dataindsamling er anvendt en metode, hvor indsamlet empiri løbende har bidraget til en kvalificering af den resterende analysedel – og hvor ny empiri også anvendes i forhold til en refleksion over tidligere indsamlet empiri.⁹

⁹ Jf. fx. Guba, E. & Yvonna Lincoln (1989): Fourth Generation Evaluation.

Konkret indebærer dette:

- På baggrund af litteraturstudie er udarbejdet en tematisk matrix, som angiver særlige fokusområder af relevans for et fremtidigt kompetence- og uddannelsesbehov på ejendomsserviceområde, som følge af skærpede krav til affaldssortering.
- Med afsæt i denne tematiske matrix er udarbejdet en spørgeguide, som er anvendt i forbindelse med interview af ressourcepersoner med reference til affaldsområdet.
- Pointer fra de gennemførte interviews af ressourcepersoner (og data fra litteraturstudiet) har dannet afsæt for interview med repræsentanter fra faglige organisationer.
- Resultatet af alle tidligere gennemførte interviews (og data fra litteraturstudiet) er anvendt som afsæt for interviews af medarbejdere på ejendomsserviceområdet.

I forbindelse med dataindsamlingen er således kontinuerligt bygget "oven på", idet progressionen i dataindsamlingen konsekvent er fastholdt.

I praksis har denne progression i dataindsamlingen også betydet en udvikling i analysens tematiske fokus fra *affaldshåndtering* til *affaldssortering*.

1.6. Mulige bias

I forbindelse med vurderingen af det indsamlede datamateriales samlede validitet kan peges på følgende mulige bias:

- For det første indebærer den metode, som er anvendt ved dataindsamling, at et forkert prioriteret fokus tidligt i analysen forskydes og forstærkes til resten af dataindsamlingen. Dette hænger sammen med, at litteraturstudiet har været afgørende for fokus i de efterfølgende interviews med ressourcepersoner og faglige repræsentanter, som igen har været tematisk afgørende for interviews med medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Altså en bevægelse fra det generelle til det stadig mere specifikke, hvor tematiske til- og fravalg får stadig større betydning jo længere analysen bevæger sig fremad.
- For det andet har udvælgelsen af interviewpersoner været præget af en vis form for vilkårlighed, hvor det i et vist omfang har været interviewpersonernes umiddelbare tilgængelighed, som har været afgørende for deres udvælgelse som respondenter. Derved vil der naturligt være en betydelig usikkerhed omkring den samlede interviewgruppes repræsentativitet i forhold til de undersøgelsesspørgsmål, som er i fokus med analysen.
- For det tredje er der ved alle gennemførte interviews gjort brug af en semistrukturerende interviewguide. Men det reelle fokus i interviewene har i høj grad været bestemt af de interviewede selv. Og dermed også bestemt af, hvad der primært har optaget dem på interviewtidspunktet. Dette indebærer naturligt en usikkerhed omkring de indsamlede datas reliabilitet og generaliserbarhed.
- For det fjerde er den samlede respondentgruppe i analysen forholdsvis beskeden, hvorfor der eksempelvis ved de gennemførte fokusgruppeinterviews med medarbejdere på ejendomsserviceområdet i en vis grad kan siges at være tale om et tilnærmet casestudie. Denne dataindsamlingsmetode kan på mange måder bidrage med kvalitative data, som går i dybden med afgrænsede problemstillinger, men har naturligt også en begrænsning i forhold til en bredere, sektororienteret analyse som den aktuelle. Og også her primært med udfordringer omkring analysens reliabilitet.
- For det femte har selve analysens gennemførelse også vist, at en række af de begreber og termer, som anvendes på affaldsområdet, anvendes upræcist og forskelligt af aktørerne på området. Mange af disse begreber – som fx *bæredygtighed* og *grøn omstilling* har således karakter af "flydende begreber", som ikke

alene defineres forskelligt på tværs af personer, men hvor den enkeltes begrebsanvendelse også kan være afhængig af den aktuelle situation og kontekst; som fx en interviewkontekst. Også dette kan udfordre de opnåede analyseresultaters generaliserbarhed.

2.0. Resultat af litteraturstudie

I det efterfølgende afsnit præsenteres resultatet af det gennemførte litteraturstudie.

Der er ved gennemførelsen af litteraturstudiet taget afsæt i analysens centrale undersøgelsesspørgsmål, som med litteraturstudiet er yderligere konkretiseret. Denne konkretisering kan skitseres på følgende måde:

Analysens centrale undersøgelsesspørgsmål	Fokus i litteraturstudie
Hvilken betydning har de skærpede krav til affaldssortering for ejendomsserviceområdet; aktualiseret ved det nye EU-direktiv og det deraf ændrede, danske styringsgrundlag. Hvilke kompetencemæssige udfordringer rejser de skærpede krav til affaldssortering til medarbejdere på ejendomsserviceområdet; og her med fokus på såvel fagfaglige kompetencer som på bredere kompetencer på fx det kommunikative område? I hvilken grad er disse fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet allerede dækket ind via det eksisterende kursusudbud under FKB 2636? I hvilken grad indebærer fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet et behov for at revidere eksisterende kurser - samt eventuelt behov for udvikling af helt nye kurser?	Hvilke særlige indsatser på affaldsområdet er prioriteret inden for de seneste år – og hvilken udvikling i denne prioritering forventes fremadrettet? Hvordan arbejdes der konkret og praktisk med at implementere sådanne indsatser på affaldsområdet; fx gennem nudging?

Ved litteraturstudiet er sket en gennemlæsning og strukturering af data fra 3 grupper af skriftlige datakilder, hvor der ved udvælgelsen er givet prioritet til danske kilder, publiceret i perioden mellem 2017 og 2021. Det gælder:

1. Rapporter og øvrige større publikationer, som fokuserer på udviklingen på affaldshåndterings- og affaldssorteringsområdet; i alt 17 sådanne rapporter/publikationer.
2. Love, bekendtgørelser og direktiver af betydning for regulering af affaldsområdet; i alt 6 sådanne love, bekendtgørelser og direktiver.
3. Internetsider, som informerer om udviklingen på affaldsområdet via generel nyhedsformidling, indlæg eller artikler; i alt 22 sådanne internetsider.

Kortlægning af relevante publikationer (rapporter, love, cirkulære etc.); afgrænset ved søgeordene: *affald*, *affaldshåndtering*, *affaldssortering*, *affaldskæde*, *affald + bæredygtighed* – samt *affald + cirkulær*.

Litteraturstudiet peger samlet set på en række megatrends, som også vil kunne få betydning for udviklingen på ejendomsserviceområdet og dermed også for et afledt kompetence- og efteruddannelsesbehovet på området.

Det gælder primært følgende megatrends:

1. Stadig mere segmenteret affaldssortering.
2. Stadig stærkere borgerinddragelse.
3. Stadig stærkere borgeransvar.

4. Stadig stærkere teknologisk udvikling.
5. Stadig mere standardisering og konceptualisering.
6. Stadig mere optimering.
7. Stadig stærkere global tænkning.
8. Stadig mere bæredygtighed og genbrug.

I det efterfølgende uddybes disse 8 megatrends kort. De angivende referencer skal alene betragtes som illustrative for en bredere reference, hvor en beskrivelse af en tendens kan være baseret på flere publikationer, artikler, indlæg og hjemmesideopslag.

2.1. Stadig mere segmenteret affaldssortering

En gennemgående vurdering i det inddragede materiale er, at kildesortering af affald vil blive stadigt mere differentieret og specialiseret. Når aktuelle mål er implementeret, forventes der således at ville komme krav om en yderligere finmasket sortering.

Denne udvikling hænger sammen med flere faktorer:

- Dels at målsætningen på sorteringsområdet løbende må justeres i forlængelse af, at aktuelle mål omkring genanvendelse og genbrug realiseres. Dette vil naturligt føre til nye mål og dermed også til krav om en mere differentieret affaldssortering.
- Dels at spørgsmålet om differentiering i kildesorteringen ikke alene er et fagligt spørgsmål, men også er betinget af, hvad der kan skabes forståelse for og accept af hos den enkelte borger. Man må således i den forbindelse forvente, at en positiv udvikling i borgeres forståelse for vigtigheden af affaldssortering successivt også vil føre til krav om stadig mere finmasket kildesortering.
- Dels at graden af affaldssortering også er afhængig af udviklingen i de logistiske systemer på affaldsområdet. Fx vil også udviklingen i den samlede infrastruktur på området - med det tværsektorielle samarbejde på tværs af aktører i den samlede affaldskæde - være afgørende for, hvilke mål for kildesortering, som det vil være realistisk at operere med.

Affaldssortering vurderes således at være under stadig udvikling og proces, og betinget ikke alene af *det ønskelige*, men også af *det mulige*.

2.2. Stadig stærkere borgerinddragelse

Borgerinddragelse på affaldsområdet bliver stadigt vigtigere. Affaldssortering skal foretages "borgernært". Og bliver dermed ikke alene en opgave, som først og fremmest kommunen eller beboerforeningen skal tage sig af.

Den fremtidige udvikling på affaldssorteringsområdet forudsætter derimod en stadig stærkere borgerinddragelse:

- Dels i den forstand, at den enkelte borger er indstillet på - reaktivt - at opfylde myndighedskrav eller andre typer af regler og normer på affaldsområdet.
- Dels forstået på den måde, at den enkelte borger er motiveret i forhold til - proaktivt - at medvirke i forbindelse med løsningen af borgernære udfordringer på affaldsområdet. Borgeren får her en initiativopgave (initiativforpligtigelse) ved probleminifikation samt design og udvikling af fremtidige løsninger på affaldsområdet.

De fremtidige løsninger på affaldsområdet skal på denne måde i højere grad realiseres gennem en samskabelsesproces, som interaktivt inddrager myndigheder, stadsfunktioner, udviklingsmiljøer, private virksomheder og borgersiden.

2.3. Stadig stærkere borgeransvar

Den grundlæggende og bærende forståelse i den fremtidige affaldshåndtering, hviler – som beskrevet ovenfor – på en stadig stærkere inddragelse af den enkelte borger og en bevægelse væk fra tidligere tiders kollektive og i høj grad anonymiserede affaldsløsninger, hvor affald bortskaffes, uden at man som borger har (ønsket) viden om hvordan.

Håndteringen af affald bliver fremtidigt delvist et personligt ansvar:

- Dels handler det umiddelbart og direkte om en ansvarliggørelse i forhold til kildesortering i borgerens eget hjem.
- Dels indbefatter denne nye tilgang til affaldsområdet også et (oplevet) ansvar for fællesarealer og lokale områder; som fx en kommune, et kvarter eller en boligforening.
- Dels handler det om den enkelte borgers moralske ansvar for udviklingen på den bredere og længere bane; i princippet som medansvarlig for den globale udvikling på fx klimaområdet.

Fremadrettet vil der på denne måde ske en forskydning fra den praktisk orienterede til den moralsk orienterede argumentation. Og det betyder også, at man som borger ikke alene skal vide, hvordan fx den samlede affaldskæde eller affaldshierarkiet hænger sammen. Man skal også forstå den bagvedliggende mening og føle sig forpligtet på det globale fællesskab og den fællesmenneskelige fremtid.¹⁰

Konkret får denne udvikling bl.a. betydning for, hvordan mål og ønsket adfærd omkring affaldssortering kommunikeres fra myndigheder til den enkelte borger (Københavns Kommune, 2020).

2.4. Stadig stærkere teknologisk udvikling

Den teknologiske udvikling – fx i retning af intelligente og digitalt styrede affaldsløsninger – vurderes at kunne medvirke markant til realiseringen af de ambitiøse mål på affaldsområdet, inden for den forventede tidshorisont (KL, 2017). Også selv om disse teknologiske løsninger endnu kun er på tegnebrættet.

Det handler her bl.a. om følgende:

- Dels om intelligente løsninger på affaldssorteringsområdet, som vil gøre muligt i bredere skala at måle og vurdere den enkelte borgers affaldsproduktion. Fx med henblik på at kunne synliggøre det individuelle CO₂-bidrag. Dette rummer dels mulighed for en differentieret afgiftsstruktur og dels mulighed for individuel rådgivning og individuelt eller gruppebaserede incitamentsstrukturer på affaldssorteringsområdet.

¹⁰ Jf. fx følgende Miljøstyrelsen (www.mst.dk) Eksempler på miljøfordele ved at sortere affald: Jo mere genanvendelse, jo mindre udledning af CO₂ og luftforurening med farlige partikler, jo mindre skade på vandmiljøet fra næringssaltbelastning og jo mindre forurening af miljøet. Hvis alle danskere sorterer alt husholdningsaffald frem for at sende det til forbrænding, vil miljøet årligt blive sparet for 589.000 tons CO₂-udledning. Det svarer til den totale udledning af CO₂ for 70.000 danskere - eller CO₂-udledningen ved afbrænding af mere end 200.000 tons kul. Bare ved at sortere 8 alufoliebakker fra fx leverpostej frem for at sende dem til forbrænding, spares miljøet for en CO₂-udledning svarende til en tøjvask. Når en husstand sorterer alt sit husholdningsaffald til genanvendelse frem for at sende det til forbrænding, giver det en energibesparelse svarende til hele husstandens energiforbrug til vaskemaskine, tørretumbler og opvaskemaskine. For hvert 1 kg plastaffald, som genanvendes frem for at blive sendt til forbrænding, sparer vi energi svarende til en gennemsnitlig husholdnings standby-forbrug til alle elektriske apparater i 14 dage.

- Dels om nye muligheder for at genanvende materialer, som det i dag ikke anses for økonomisk rentabelt at genanvende.
- Dels om nye produktformer som i sig selv vil indebære en højere genanvendelsesgrad – fx ved en udfasning af visse plastikprodukter til fordel for organisk baseret materiale – og dermed også vil indebære en mere ukompliceret affaldssortering på borgersiden.

Den teknologiske udvikling på affaldsområdet vurderes primært at ske som følge af en – direkte eller indirekte – offentlig efterspørgsel og krav sætning. Og videre betinget af, at det fremadrettet vil være muligt at markedsføre og kommercialisere nyudviklede, teknologiske løsninger på affaldsområdet. Som et muligt, men mere fremtidigt scenarie peges også på muligheden af, at kildesortering automatiseres i langt højere grad, og hvor den enkelte borgers ansvar i forhold til kildesortering så er mere uklar.

2.5. Stadig stærkere standardisering

Der forventes inden for de kommende år at ske en standardisering og konceptualisering af affaldsområdet. Konkret handler det bl.a. om en national standard i forbindelse med opstilling af affaldsstationer; formulering af fælles affaldskriterier udvikling af fælles sorteringsguide for hele landet – samt nationale standarder for samarbejdet mellem de forskellige aktører på affaldsområdet (Dansk Affaldsforening, 2018a).

Denne bevægelse med en stærkere standardisering har flere funktioner:

- Dels skal udviklingen gøre det muligt – på nationalt plan – at leve op til internationale normer og konventioner.
- Dels sikres den størst mulige ensartethed i den sorterede affaldsmængde og på den måde understøttes også den størst mulige genanvendelsesgrad.
- Dels skal udviklingen sikre et grundlag for benchmarking mellem først og fremmest kommuner, med henblik på at udvikle en *best practice*, som kan anvendes som afsæt for stadig metodeudvikling på affaldsområdet (Dansk Affaldsforening, 2018a).
- Og dels sikres det, at den enkelte borger ikke demotiveres og deaktiveres ved at sammenligne sig med borgere i andre kommuner eller boligforeninger, som ikke – oplevet - er underlagt samme krav på affaldsområdet.

Denne bevægelse mod standardisering og konceptualisering skal samtidig spille sammen med bevægelsen mod den tilsvarende stærkere individualisering og ansvarliggørelse af den enkelte borger, ved henvisning til personlig moral og ansvarsfølelse (KL, 2017).

2.6. Stadig mere fokus på optimering

Den samlede værdikæde på affaldsområdet skal være synlig og have betydning for den måde, hvorpå alle led og funktioner i affaldskæden håndteres i hverdagen. Og dermed ikke kun være synlig for politikere og myndigheder men også for medarbejdere og borgere. Fx skal man som medarbejder have mulighed for at forstå et givent produkts livscyklus - fra produktion til affald og videre til genanvendelse eller genbrug.

Denne øgede transparens er vigtig af flere grunde:

- Dels skal en øget synlighed medvirke til at sikre en løbende effektivisering og optimering af de enkelte led i affaldskæden. Den fortsatte udvikling på affaldsområdet kan ikke (alene) foregå via regulativer, som

opdateres periodisk. Udviklingen skal også drives ved til stadighed at udvikle den daglige praksis og dermed opnå de mest rentable løsningsmodeller (Dansk Affaldsforening, 2018a).

- Dels skal den øgede synlighed medvirke til at gøre det klart, for de enkelte aktører i den samlede affaldskæde, hvordan først og fremmest affaldsmål, affaldssortering, affaldshentning og affaldsbehandling hænger sammen og gensidigt forudsætter hinanden.

Alle aktører og led i affaldskæden skal på denne måde bidrage til en stadig optimering ved at kunne reflektere over sin egen praksis og justere den, under hensyntagen til de øvrige led i kæden.

2.7. Stadig stærkere global tænkning

Rationalet bag en effektiv affaldshåndtering vil i stigende grad flyttes fra den lokale til den globale kontekst.

Det sker især på 2 områder:

- Dels ved at også national lovgivning bliver underlagt internationale aftaler og regulativer, hvor man kan tale om en *top-down-styring*.
- Dels ved en påvisning af den effekt som lokale initiativer – eller mangel på samme – har på den globale udvikling, hvor der omvendt argumenteres med afsæt i en *bottom-up-logik*.

Også affaldsområdet indtrækkes på denne måde i en stadig stærkere globaliseringsforståelse og globaliseringsdiskurs, som ikke for alvor trues af alternative forståelser.

At forstå også lokale udfordringer på affaldsområdet som del af en global problemstilling bliver med andre ord den mest magtfulde og dominerende diskurs, som i sig selv kan anvendes til at legitimere fx initiativer omkring affaldssortering. Hvor den legitimerende magt tidligere lå på nærmeste myndighedsniveau (det er noget kommunen har bestemt!), så ligger den fremtidigt i højere grad på et mere fjernt og abstrakt plan (det er formuleret med FN's Verdensmål!).

2.8. Stadig mere fokus på bæredygtighed og genbrug

Fremtidigt vil der blive stadig mere fokus på genbrug og genanvendelse. Der vil i stigende grad blive lagt vægt på, at produkter har en længere livscyklus. Eller kan genanvendes i en ny cyklus (KL, 2017).

Argumenterne i den forbindelse er flere:

- Dels handler genanvendelse og genbrug om grundlæggende at styrke en bæredygtig udvikling med et stadigt mindre ressourcetræk.
- Dels udtrykker genanvendelse og genbrug et signal om individuelt overskud og værdibaseret adfærd hos den enkelte borger. Bæredygtighed vil blive stadig mere trendy.
- Dels udtrykker genbrug og genanvendelse en særlig, italesat æstetisk værdi i en række forbrugssammenhænge, lige fra tøjvalg til bygning af boliger.

Genanvendelse og genbrug værdisættes på den måde på forskellige områder og niveauer, som del af en politisk og/eller individuel profilering (Regeringen, 2020).

2.8. Tematisk matrix

De skitserede 8 megatrends på affaldsområdet kan konkretiseres i en række tema også af relevans for ejendomsserviceområdet og for det fremtidige kompetence- og efteruddannelsesbehov for medarbejdere på området.

Megatrends	Tema; udvikling på ejendomsserviceområdet	Tema; udvikling i kompetence- og efteruddannelsesbehov
Stadig mere segmenteret affaldssortering	Hvad vil det betyde for ejendomsserviceområdet med en affaldssortering, som fordrer en mere finmasket sortering, end det kendes i dag?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet at skulle vejlede/motivere beboere i forhold til en sådan udvidet affaldssortering?
Stadig stærkere borgerinddragelse	Hvad vil det betyde for organiseringen af affaldsområdet i fx beboerforeninger, hvis beboersiden i højere grad skal inddrages aktivt i udvikling af nye løsninger på affaldssorteringsområdet?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, idet de skal facilitere borgerinddragende processer og løsninger på affaldssorteringsområdet?
Stadigt stærkere borgeransvar	Hvad vil det betyde for den praktiske realisering af affaldssorteringsområdet, idet borgersiden i højere grad oplever sig som "ansvarlige"; fx med reference til en global agenda?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, idet de skal medvirke til at øge beboernes ansvarlighed for egen affaldssortering med henvisning til normer og meningssystemer, som ligger uden for den lokale kontekst?
Stadig stærkere teknologisk udvikling	Hvad vil det betyde, når nye teknologiske løsninger vinder indpas på affaldsområdet og også ændrer kendte jobfunktioner og -opgaver på ejendomsserviceområdet?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, hvis nye teknologiske løsninger på affaldsområdet skal implementeres med en høj grad af beboerinddragelse?
Stadig stærkere standardisering	Hvad vil det betyde, at der skal arbejdes lokalt med fælles standarder og nationale koncepter på affaldsområdet, samtidig med at der fastholdes en fleksibel metodeløsning, som passer den lokale kontekst?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, at de i stigende grad skal bidrage til realiseringen af nationale og internationale standarder på affaldsområdet?
Stadig mere fokus på optimering	Hvad vil det betyde, idet <i>god praksis</i> skal deles på tværs på af ejendomsserviceområdet; fx i form af erfaringsudveksling og videndeling mellem beboerforeninger?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, at de skal motivere beboere til at have en "kritisk og reflekteret tilgang til sortering af eget affald?
Stadig stærkere global tænkning.	Hvad vil det betyde at have et globalt perspektiv på affaldsområdet i en lokal kontekst; nu og i fremtiden?	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, at de skal bidrage til "at sælge" en global forståelse på lokale udfordringer med affaldssortering?
Stadig mere fokus på bæredygtighed og genbrug.	Hvad vil det betyde for organiseringen af den lokale affaldssortering, at den også skal understøtte en udvikling mod stadig mere genbrug og genanvendelse	Hvilken betydning vil det få for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, at de skal understøtte beboersiden i også at tænke i genbrug og genanvendelse?

4.0. Resultat af interview af udvalgte ressource-personer og repræsentanter fra faglige organisationer

I det efterfølgende afsnit præsenteres resultatet af gennemførte interviews af ressourcepersoner med reference til affaldsområdet og med repræsentanter fra faglige organisationer

Der er dels gennemført i alt 4 interviews med udvalgte ressourcepersoner repræsenterende forskningsinstitutioner og videncentre med reference til affaldsområdet – samt 4 interviews med udvalgte repræsentanter fra faglige organisationer med interesse for udviklingen på affaldsområdet.

I forbindelse med disse interviews er der taget tematisk afsæt i resultatet af det gennemførte litteraturstudie. Denne sammenhæng – hvor der desuden kobles til de centrale undersøgelsesspørgsmål for den samlede analyse - kan illustreres med følgende matrix:

Analysens centrale undersøgelsesspørgsmål	Fokus i litteraturstudie	Fokus i interviews med nøglepersoner
Hvilken konkret betydning har de skærpede krav til affaldshåndtering for ejendomsserviceområdet; konkretiseret ved det nye EU-direktiv og det afledte, danske styringsgrundlag, som forventes endeligt formuleret og udmøntet i 2020?	Hvilke særlige indsatser på affaldsområdet er prioriteret inden for de seneste år – og hvilken udvikling i denne prioritering forventes fremadrettet? Hvordan arbejdes der konkret og praktisk med at implementere sådanne indsatser på affaldsområdet; fx gennem nudging?	Hvilke fremtidige konsekvenser vurderes de skærpede krav til affaldssortering at få for ejendomsserviceområdet, idet der er særlig fokus på sådanne konsekvenser på det opgavemæssige, teknologiske, organisatoriske/strukturelle og kompetencemæssige område?
Hvilke kompetencemæssige udfordringer rejser de skærpede krav til affaldshåndtering til medarbejdere ansat på ejendomsserviceområdet; og her med fokus på såvel fag-faglige kompetencer som på bredere kompetencer på fx det kommunikative område?		Hvilke fremtidige – og eventuelt nye - kompetencekrav på ejendomsserviceområdet rejser de skærpede krav til affaldshåndtering; såvel på det fag-faglige område som på et bredere og mere generisk kompetenceområde, som fx kommunikation?
I hvilken grad er disse fremtidige kompetencekrav på affaldshåndteringsområdet allerede dækket ind via det eksisterende kursusudbud under FKB 2636 (fx specifikt via kurset: Ejendomsservice – affaldshåndtering.		
I hvilken grad indebærer fremtidige kompetencekrav på affaldshåndteringsområdet et behov for at revidere eksisterende kurser - samt eventuelt behov for udvikling af helt nye kurser?		

Som det fremgår af denne matrix, så er interviews af medarbejdere på ejendomsserviceområdet gennemført med afsæt i 2 overordnede fokusområder:

- Hvordan skærpede krav på affaldssorteringsområdet også vil slå igennem i forhold til de primære, rammesættende faktorer på ejendomsserviceområdet?
- Hvilke særlige kompetencemæssige udfordringer, som den forventede udvikling på ejendomsserviceområdet rejser til ansatte medarbejdere?

På baggrund af disse 2 overordnede fokusområder er udarbejdet en interviewguide, som har fungeret som afsæt og ramme for de gennemførte interviews, som dog i høj grad har været "styret" af de emner og temaer, som de interviewede selv har fundet mest interessante.

Pointer fra de gennemførte interviews er i det efterfølgende struktureret med en opdeling på de 2 ovenfor skitserede fokusområder.

3.1. Påvirkning af rammesættende faktorer på ejendomsserviceområdet

De interviewede peger på følgende konsekvenser af skærpede krav på affaldssorteringsområdet i forhold til de primære, rammesættende faktorer på området.

Affald handler ikke kun om affald – men også om artefakter, værdier og grundlæggende antagelser

De interviewede lægger samstemmende vægt på, at affaldshåndtering er et meget komplekst emne, der ikke kan forstås og håndteres som et isoleret indsatsområde. Affald og affaldshåndtering er koblet til såvel vores teknologiske infrastruktur som til vores grundlæggende forbrugsmønstre og forestilling om "det gode liv". Den måde, vi tilgår affaldsområdet, bliver på denne måde en værdimæssig markør, hvor der fx ofte i forbindelse med affaldsproduktion og affaldshåndtering formuleres en kritik af en særlig livsform, og hvad mange oplever som grundlæggende værdier.

Men affaldshåndtering udfordrer ikke alene bestemte produktioner og livsformer, den skaber også tilsvarende nye muligheder. Således bliver affaldshåndtering også et spørgsmål om erhvervsfremme, bolignormer og transportformer.

Den gennemgående pointe -. formuleret at de interviewede - er her, at affaldshåndtering ikke kan defineres og håndteres som et isoleret indsatsområde, men må tilgås med en helhedsorienteret og sammenhængsskabende tilgang.

Det gælder også for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, som må kunne forstå også affaldssortering som en kulturel markør, hvor såvel entusiasme, modvillighed eller ligegyldighed i beboergruppen på området må attackeres på forskellig måde. I den daglige information af beboergrupper findes ikke én tilgang, som passer alle og som opleves som legitim og vedkommende af alle.

Segmentering er fremtiden – men også den primære udfordring

Samstemmende peger de interviewede på, at affaldshåndteringsområdet fremtidig vil være præget af en stærk segmentering; først og fremmest i form af øget krav om finmasket sortering af såvel borgere som virksomheder. Det er denne styrkede og stadig mere detaljerede sortering, som skal sikre de fremtidige, positive effekter af genanvendelse og genbrug. Også fordi de første, lavthængende frugter er plukket via den sortering vi ser i dag. Der skal mere til, hvis der yderligere skal ske en effektoptimering.

En væsentlig udfordring i den forbindelse handler om, at hele affaldshåndteringen i dag allerede er opdelt og segmenteret. Lige fra det kommunale myndighedsområde til borger- og virksomhedssidens sortering og til bortskaffelse og behandling af affald. Man kan her tale om en horisontal opdeling af affaldskæden.

De interviewede fremhæver i den forbindelse en risiko for, at en forventet, øget opdeling også i flere affaldsfraktioner vil indebære også en vertikal segmentering af affaldsområdet. Det vil føre til en øget kompleksitet i alle led af den nuværende affaldskæde. Ikke kun i forbindelse med en åbenlys mere detaljeret kildesortering hos borgere og virksomheder. Men også i form af en tilsvarende øget kompleksitet i den kommunale myndighedsbehandling og i distributionen og behandlingen af affald.

Denne øgede kompleksitet forventes også at påvirke medarbejdere på ejendomsserviceområdet; dels i relationen til den enkelte beboer, men også i samarbejdet med den kommunale myndighed og efterbehandlere af sorteret affald. Kravet om ajourført viden, samarbejdsevne og relationel kompetence på medarbejdersiden forventes på den baggrund at stige markant.

Information er altafgørende – men også vanskelig og kompleks

Samstemmende peger de interviewede på vigtigheden af information til borgere og virksomheder, i forhold til den korrekte sortering af affald. Reelt er der ikke pt et alternativt til information som den primære adfærdsregulerende faktor.

På sigt – fremhæves det – kan man forestille sig teknologiske løsninger, som vil gøre det muligt at kontrollere den enkelte borgers eller virksomheds affaldsbidrag og på dette grundlag motivere eller "straffe" adfærd og handlinger på affaldsområdet. Men *der* er vi ikke i dag. I dag er information derfor indgangen til en bedre affaldssortering.

Der peges i den forbindelse på en række udfordringer i forbindelse med denne information:

- Dels er borgere og virksomheder ikke ens, og har derfor behov for forskellige former for information (og motivation).
- Dels er faglig information ikke tilstrækkelig. Information om fx vigtigheden af den korrekte affaldssortering må også basere sig på et overordnet narrativ – en fortælling, som i høj grad vil være karakteriseret ved at gøre brug af "flydende betydningsmarkører", som man som borger eller virksomhed kan koble sig forskelligt til. Fx er *bæredygtighed* ikke et entydigt begreb, men derimod et begreb, som tolkes ind i en given kontekst og forstås situationsbestemt.
- Dels flytter informationsbehovet sig i takt med nye politiske mål, ny viden, nye teknologier og nye måder at strukturere den samlede affaldshåndtering på. Information kan på den måde hurtigt blive forældet og måtte reformuleres eller erstattes. Information på affaldsområdet er med andre ord processuelt betinget

Samstemmende peges der i denne forbindelse på, at de medarbejdere på affaldsområdet, som dagligt er i kontakt med borgere og virksomheder vil have den vigtigste, men også den vanskeligste informationsopgave.

Udviklingen på affaldshåndteringsområdet foregår ikke samlet og synkront – men segmenteret

De interviewede peger på, at evalueringer af de foreløbige indsatser på affaldshåndteringsområdet viser, at udviklingen på området ikke foregår samlet, og at resultaterne ikke opnås lige hurtigt for alle fokusfraktionsområder. På visse områder går udviklingen hurtigere end på andre.

Denne asymmetriske udvikling kan også beskrives ved – som det fremhæves af de interviewede – at nogle områder kræver en større indsats end andre.

En sådan mere intensiv indsats på delområder rummer som minimum 2 udfordringer for de medarbejdere, som arbejder på affaldsområdet. For det første skal de have aktuel – og løbende ajourført – viden om, hvilken delområder i forhold til fx affaldssortering, som i særlig grad skal understøttes og prioriteres i den daglige kommunikation med borgere og virksomheder. Og for det andet skal man på medarbejdersiden kunne håndtere en sådan differentieret kommunikation og afledt vejledning; fx med en balance i på den ene side at fremhæve bestemte indsatsområder uden at tale andre ned.

3.2. Overordnede kompetencemæssige udfordringer

De interviewede peger på følgende overordnede kompetencemæssige konsekvenser af skærpede krav på affaldssorteringsområdet.

Affaldssortering skal ses i en bredere sammenhæng – men også udtrykke forståelse for den enkelte

Information omkring affaldssortering kan ikke formidles på samme måde, som andre fagområder overfor beboergruppen. Affaldssortering skal forstås som en værdimæssig markør, der bygger på bl.a. en række grundlæggende antagelser om verdens beskaffenhed og den enkeltes ansvar i den forbindelse.

Som medarbejder på ejendomsserviceområdet skal man have en forståelse for affaldssortering som et sådant kontekstuel begreb; kunne sætte den intensiverede fokus på affaldshåndtering i én på én gang global og individuel sammenhæng. Uden denne forståelse bliver information på affaldsområdet i bedste fald ligegyldig og i værste fald kontraproduktiv.

Information skal være differentieret og selektiv – men også sammenhængsskabende

Information om den rette affaldshåndtering og -sortering skal afspejle den kompleksitet, som karakteriserer området. Det gælder både i forhold til viden om de enkelte affaldsfraktioner og i forhold til udviklingen – og dermed behovet for supporterende indsatser – på særlige delområder. Men det gælder også i forhold til forskellige borgergruppers tilsvarende forskellige informationsbehov.

På den anden side må denne differentierede information ikke blive segmenterende, fordi der i høj grad er behov for, at fx en boligforening arbejder med og mod samme mål på affaldsområdet.

Som medarbejder på ejendomsserviceområdet skal man kunne praktisere en kommunikation overfor beboergruppen, som på én gang er målrettet særlige segmenter (eller enkeltindivider), og som samtidig har som ambition at understøttes fælles mål og indsatser.

Opgavevaretagelse kan ikke foregå isoleret – men må forstås som del af den samlede affaldskæde

Affaldskæden består af forskellige faser og jobfunktioner. De danner på flere måder et sekventielt opdelt forløb med specialiserede opgaver. Og reelt også i nogen grad dekoblet fra hinanden med selvstændige mål og specifikke indsatser. Fremtidigt vil der være behov for at styrke sammenhængen i den samlede affaldskæde.

Den fremtidige udvikling på affaldsområdet forventes derfor at indebære en nødvendig udvikling i retning af en sammenhængende affaldskæde, hvor de enkelte "led" ikke blot er gensidigt afhængig af hinanden, men i nogen grad også må forstås som et samlet processuelt flow, hvor funktioner interagerer, lapper ind over hinanden og betinger hinanden.

Som medarbejder på ejendomsserviceområdet skal man kunne forstå og praktisere sine jobfunktioner og arbejdsopgaver som del af en sammenhængende affalds- og værdikæde. Og altså ikke fx se sig selv og sin rolle "i opposition til" kommunale myndighedskrav eller til private renovationsselskaber.

Praksis skal bidrage til stadig optimering

De nuværende resultater på affaldsområdet er opnået forholdsvis hurtigt og med en "grovkornet" værktøjskasse. Fremtidige effekter vil være vanskeligere at opnå og kræve mere intensive og fokuserede indsatser.

Men først og fremmest vil en sådan udvikling kræve, at der løbende sker en optimering af praksis. Fremtidige effekter vil i nogen grad kunne opnås ved kampagnelignende tiltag og ved fortsat kommunal og national standardisering af det samlede affaldsområde. Men sådanne "specialiserede" indsatser må suppleres af praksisbaserede tiltag, hvor der løbende afprøves og implementeres forbedringsinitiativer i hverdagen.

Som medarbejder på ejendomsserviceområdet skal man være i stand til løbende at reflektere over sin egen praksis på affaldsområdet. Fokuser på, hvad der virker og ikke virker, i forhold til hvilke beboergrupper. Og også være i stand til at videreformidle disse erfaringer, såvel til egne kollegaer som til nærmeste ledere og beboerrepræsentanter.

4.0. Resultat af interview af medarbejdere på ejendomsserviceområdet

I det efterfølgende afsnit præsenteres resultatet af gennemførte interviews af medarbejdere på ejendomsserviceområdet.

Der er samlet gennemført, dels 2 fokusgruppeinterview med udvalgte medarbejdere på ejendomsserviceområdet samt dels supplerende gennemført 4 individuelle telefoninterviews, også med medarbejdere på ejendomsserviceområdet.

I forbindelse med disse interviews er taget tematisk afsæt i resultatet af det gennemførte litteraturstudie og resultat af interviews med udvalgte ressourcepersoner og repræsentanter fra faglige organisationer; alle med reference til affaldsområdet. Denne sammenhæng kan illustreres med følgende matrix:

Analysens centrale undersøgelsesspørgsmål	Fokus i litteraturstudie	Fokus i interviews med nøglepersoner	Fokus i interviews med medarbejdere på ejendomsserviceområdet
Hvilken betydning har de skærpede krav til affaldssortering for ejendomsserviceområdet; aktualiseret ved det nye EU-direktiv og det deraf ændrede, danske styringsgrundlag.	Hvilke særlige indsatser på affaldsområdet er prioriteret inden for de seneste år – og hvilken udvikling i denne prioritering forventes fremadrettet? Hvordan arbejdes der konkret og praktisk med at implementere sådanne indsatser på affaldsområdet.	Hvilke fremtidige konsekvenser vurderes de skærpede krav til affaldssortering at få for ejendomsserviceområdet, idet der er særlige fokus på sådanne konsekvenser på det opgavemæssige, teknologiske, organisatoriske/strukturelle og kompetencemæssige område?	
Hvilke kompetencemæssige udfordringer rejser de skærpede krav til affaldssortering til medarbejdere på ejendomsserviceområdet; og her med fokus på såvel fag-faglige kompetencer som på bredere kompetencer på fx det kommunikative område?		Hvilke fremtidige – og eventuelt nye - kompetencekrav på ejendomsserviceområdet rejser de skærpede krav til affaldshåndtering; såvel på det fag-faglige område som på et bredere og mere generisk kompetenceområde, som fx kommunikation?	Hvilke nye kompetencekrav opleves i jobbet som følge af udviklingen på affaldshåndteringsområdet – og hvordan giver kompetencebehov sig udslag i hverdagen?
I hvilken grad er disse fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet allerede dækket ind via det eksisterende kursusudbud under FKB 2636?			Hvilke AMU-kurser gøres der allerede i dag brug af på ejendomsserviceområdet, idet fokus er på affaldshåndtering – og opleves disse kurser som dækkende?
I hvilken grad indebærer fremtidige kompetencekrav på affaldssorteringsområdet et behov for at revidere eksisterende kurser - samt eventuelt behov for udvikling af helt nye kurser?			Hvilke behov kunne der være for nye kursustiltag på affaldshåndteringsområdet?

Som det fremgår af denne matrix, så er interviews af medarbejdere på ejendomsserviceområdet gennemført med afsæt i 3 overordnede fokusområder:

- Hvilke nye kompetencekrav opleves i jobbet som følge af udviklingen på affaldshåndteringsområdet – og hvordan giver kompetencebehov sig udslag i hverdagen?
- Hvilke AMU-kurser gøres der allerede i dag brug af på ejendomsserviceområdet, idet fokus er på affaldshåndtering – og opleves disse kurser som dækkende?
- Hvilke behov kunne der være for nye kursustiltag på affaldshåndteringsområdet?

På baggrund af disse 3 overordnede fokusområder er udarbejdet en interviewguide, som specifikt har fungeret som afsæt og ramme for de gennemførte interview. I lighed med gennemførte interviews af ressourcepersoner og faglige repræsentanter har interviews også i forhold til denne respondentgruppe dog i høj grad har været "styret" af de emner og temaer, som de interviewede selv har fundet mest interessante.

Pointer fra de gennemførte interviews er i det efterfølgende struktureret med en opdeling på de 3 ovenfor skitserede fokusområder.

Enkelte steder i teksten er illustrativt gengivet ord eller vendinger fra de gennemførte interviews; alle markeret med *kursiv*.

4.1. Nye kompetencebehov

De interviewede peger på følgende kompetencemæssige udfordringer – og dermed også kompetencebehov – som følge af skærpede krav på affaldssorteringsområdet:

Det handler om kædeansvar og affaldskæder – men kæden hopper sommetider af

De interviewede bemærker, at en vigtig forudsætning for, at affaldssorteringen kan fungere i hverdagen, handler om, at der er sammenhæng i affaldskæden. Og at samarbejdet med især den kommunale myndighed, og renovationsselskabet (som også kan være kommunalt) fungerer optimalt.

Som udfordringer i den forbindelse peges bl.a. på afhentning af affald, som ikke følger flowet i affaldsmængden – samt uklarhed omkring informationspligten/-opgaven i forhold til beboerne.

Udfordringer af den karakter har ikke alene betydning for effektivitet i den samlede affaldskæde. De har også betydning for det møde, man har i det daglige med beboerne. Som medarbejder oplever man at skulle stå på mål i forhold til problemstillinger, som man ikke har indflydelse på og ikke umiddelbart kan gøre noget ved: *Når vi mangler en afhentning, så er det jo ikke kommunen folk ringer til. Det er os, der bliver konfronteret med skidtet så at sige.*

Som medarbejder oplever man her et behov for at have en fastere viden om, hvordan ansvaret i affaldskæden hænger sammen; hvad man fx skal tage sig af fra kommunens side. Og med en sådan viden også kunne konfrontere samarbejdspartnere på området med deres forpligtigelse. I den forbindelse peges man yderligere på, at også medarbejdere ansat hos samarbejdspartnere må have et sådant vidensbehov.

Al kommunikation er svær – men noget er bare endnu sværere

De interviewede fremhæver, at relationen til beboergruppen er præget af, at der ikke er tale om en homogen gruppe. Beboergruppen er sammensat og segmenteret.

Som eksempler på dette peges fx gruppen af ældre, de unge, en socialt udsat gruppe, psykisk syge og en beboergruppe med anden etnisk baggrund end dansk.

Specielt i forhold til de 2 sidste grupper oplever man fra medarbejderside at have en særlig formidlingsopgave, når det gælder vejledning i forhold til affaldssortering. De psykisk syge grundet mentale og kognitive udfordringer. Og i forhold til gruppen af beboere med andet etnisk baggrund grundet kulturelle forskelle.

En effektiv formidling og vejledning også af disse grupper fremhæves som vigtig i forhold til at nå de politiske mål på affaldssorteringsområdet. Men også i forhold til at fastholde andre beboeres motivation: *Det bliver demotiverende, hvis man selv synes, man gør alt det rigtige, og så gang på gang kommer ned til affaldsstationen og ser, at det bare flyder. Det er derfor, at vi skal have alle med.*

I forhold til disse beboergrupper med særligt informationsbehov – eller behov for en særlig informationsformidling – kan man som medarbejder opleve at komme til kort, i forhold til en vejledning omkring affaldssortering. Der opleves at være behov for en udbygning af eksisterende kommunikationskompetencer, særlig målrettet de beskrevne minoritetsgrupper af beboere.

Viden om affaldssortering er til stede – men der er grænsetilfælde

De interviewede medarbejdere peger på den naturlige konsekvens af de flere affaldsfraktioner, at sorteringen må blive mere finmasket. I praksis indebærer det også en større risiko for fejlsortering. Det kan være uklart for beboerne, hvordan en række affaldsprodukter skal sorteres rigtigt. Ikke mindst fordi affald kan bestå af flere dele og produktrester, som peger i forskellige sorteringsmuligheder.

Sådanne udfordringer omkring den korrekte sortering oplever man som medarbejder dagligt: *jeg lyver ikke, når jeg siger, at jeg nærmest hverdag bliver spurgt til, hvordan noget skal sorteres. Noget er nemt nok. Men noget andet er sværere. Og jeg kan også selv blive i tvivl.*

Fra medarbejderside indrømmes et behov for at blive mere skarp på at kunne vurdere, hvordan – især sammensatte – affaldsprodukter skal sorteres. Der peges her på det logiske forhold, at det er vanskeligt at vejlede andre på områder, hvor man selv er usikker.

Det er en lille rejse fra få til flere fraktioner – men meget kan gå til spilde

Fra medarbejderside peges der på, at det i praksis vanskeliggør beboernes affaldssortering, når affaldet skal flyttes fra typisk køkkenet med få fraktioner (helt ned til 2 sorteringsmuligheder) til affaldsstationer uden for boligen med op til 10 sorteringsmuligheder. Det italesættes som *et dobbeltarbejde* med en grovsortering, som skal følges op af en finsortering.

Mange beboere opleves at falde af i den proces: *Det kan man se nærmest dagligt, at de 2 sorteringsmuligheder, som man har inde i lejligheden, også bliver til 2 sorteringsmuligheder uden for ved affaldsstationen. Og at det bliver "restaffald", som må holde for her.*

Der er fra medarbejderside her en oplevelse af, at de politiske ambitioner på affaldssorteringsområdet ikke er samklang med de faktiske muligheder og rammer i ikke mindst den ældre boligmasse.

Denne udfordring opleves som et strukturelt problem, som det vil tage år at ændre markant på. Men indtil da må man på medarbejdersiden leve med konsekvenserne, som først og fremmest handler om forkert og mangelfuld sortering ved de udendørs affaldsstationer.

Fra medarbejderside handler det om i denne "overgangsperiode" at kunne vejlede beboergruppen i pragmatiske løsninger på problemstillinger med de – umiddelbart – få sorteringsmuligheder i selve boligen. Og der efterlyses

her større viden om, hvilke løsningsmuligheder, der er tilgængelige, og hvordan de rent praktisk kan installeres i boligen.

Den store globale fortælling skal formidles – men den efterspørges ikke altid

De interviewede medarbejdere fremhæver betydningen af, at affaldssorteringen i hverdagen ses i sammenhæng med en større global fortælling. Uden dette bagtæppe vil det være vanskeligt at fastholde og udbygge beboergruppens motivation for at sortere deres affald: *Jeg tror, det er vigtigt at skelne mellem noget man skal, som man godt kan holde fast i på den korte bane – og så noget man selv kan se en mening i, og som derfor lettere kan fastholdes også på langt sigt.*

Denne forståelse vanskeliggøres af, at man fra medarbejderside ikke direkte oplever en efterspørgsel efter denne *store fortælling*. Man oplever her at være oppe i mod, at et reelt behov – på den lange bane – ikke sætter sig igennem i den aktuelle hverdag. Dette paradoksproblem italesættes som endnu et krydspres i hverdagen: *Hvis tingene ikke sættes ind i en større sammenhæng, bliver det ikke "bæredygtigt", som jeg ser det. Men lige nu handler det bare om at få tingene til at fungere i hverdagen.*

Der formuleres her et kompetencebehov, som dels handler om at kende til *den store globale fortælling*: Hvad er den globale udvikling og udfordring på affaldsområdet; hvilket initiativer tages nationalt og internationalt – og specifikt: hvordan kan også FN's Verdensmål sættes i sammenhæng med affaldssortering?

Vi er på en lang rejse – men små forandringer i hverdagen har også betydning

De interviewede medarbejdere understreger betydningen også af små ændringer i hverdagen, idet det handler om at ændre praksis på affaldssorteringsområdet. Den understregede pointe er her, at ændringer på affaldssorteringsområdet ikke nødvendigvis behøver at være funderet i "udlevede" strategier og overordnede visioner. Ændringer kan også ske med et meget mere snævert afsæt i praksis. Og i den forbindelse inddragelse såvel egen praksis som fagprofessionel som beboergruppens adfærd i hverdagen.

Det handler her om, at motivationen - i forhold til at vejlede beboergruppen - ikke nødvendigvis altid ligger i oplevelsen af at bidrage til implementeringen af en større plan og vision, men også kan ligge i den hverdagsnære oplevelse af, at *tingene rykker sig en lille smule i hverdag*. Og at man som medarbejder ikke alene opkvalificeres på affaldssorteringsområdet via ekstern efteruddannelse, men at man *også kan blive klogere på kommunikation og information via den daglige snak med beboerne. Det kræver bare, at man er lidt systematisk på sin egen måde.*

Der formuleres her et kompetencebehov, som handler om, hvordan man kan arbejde mere systematisk med at udvikle først og fremmest sin egen praksis som fagprofessionel på baggrund af erfaringer fra hverdagen. Altså et fokus på mulighederne for opkvalificering via praksisbaserede iagttagelser og erfaringer.

4.2. Eksisterende uddannelsesdækning

De interviewede peger på følgende erfaringer med eksisterende uddannelsesdækning; såvel mere generelt som mere specifikt i forhold til affaldsområdet.

Uddannelse er generelt vigtigt – men de bedste resultater opnås med tilrettede uddannelsesstilbud

De interviewede har gennemgående stor erfaring med deltagelse i AMU-kurser; også med direkte eller indirekte reference til affaldsområdet. Der udtrykkes stor tilfredshed med den opnåede kvalificering, der beskrives som *dækkende, relevant for hverdagen og fagligt kompetent.*

Den bedste opkvalificering opleves dog at opnå, idet kursusaktiviteten dels involverer flere medarbejdere fra samme arbejdsplads (beboerforening), dels tager afsæt i en konkret og fælles oplevet (faglig) udfordring og dels indholdsmæssigt er tilpasset egne arbejdsopgaver.

Med direkte reference til affaldsområdet fremhæves følgende ønskede rammer og afsæt for en opkvalificering i AMU-regi:

- At opkvalificeringen tager afsæt i de konkrete rammer på affaldsområdet, som gør sig gældende for egen arbejdsplads (beboerforening).
- At opkvalificeringen inddrager oplæg eller lignende af ledere og stab fra egen beboerforening, hvor beboerforeningens fremtidige visioner og planer på affaldsområdet præsenteres.
- At opkvalificeringen fagligt og indholdsmæssigt baserer sig på konkrete udfordringer med beboergruppens affaldssortering i hverdagen.
- At opkvalificeringen er praktisk og løsningsorienteret.

Samlet set udtrykkes således et ønske om, at tilbudt opkvalificering i højere grad er praksisbaseret og har fokus på at styrke kompetencen til at løse konkrete og genkendelige problemstillinger fra hverdagen – end den er bredt formidlende og grundlæggende generisk i sin karakter.

Fragmentering er et problem i hverdagen – men opkvalificering skal afspejle den samlede affaldskæde

De interviewede fremhæver, at sammenhæng på affaldsområdet er af helt central betydning. Det gælder på flere områder. Dels at der er sammenhæng mellem et globalt behov for mere bæredygtig udvikling på den ene side og så den enkeltes mikroindsats i hverdagen. Dels at der er sammenhæng mellem den enkelte beboers kildesortering på den ene side og så den tilsvarende kollektive sortering på den anden side. Samt dels at der er sammenhæng i affaldskæden fra beboerens første kildesortering til den endelige genanvendelse af det sorterede affald.

Denne vigtige sammenhæng på det logistiske, det affaldsfaglige og det forståelsesmæssige (meningsskabende) områder understreges også bør være rammesættende for opkvalificering i AMU-regi, med fokus på affaldsområdet. Konkret peges der i den forbindelse på følgende:

- At kursusaktiviteter på affaldsområdet - med deres forskellige faglige fokus – ikke må blive for specialiserede og for afgrænsende, idet en sådan tilgang ikke afspejler den sammenhængsforståelse, som der er stærkt behov for på affaldsområdet. På flere planer og niveauer.
- At kursustilbud på affaldsområdet, nok skal være praksis- og løsningsorienteret – som beskrevet ovenfor – men samtidig også konsekvent skal kobles til den større, gerne globale sammenhæng.
- At deltagertilrettede kursusaktiviteter - som beskrevet under punktet ovenfor – også kunne inddrage samarbejdende faggrupper fra forskellige områder af affaldskæden. Fx med en ambition om at skabe fælles mål omkring den samlede indsats i affaldskæden og gensidig forståelse for hinandens roller i forhold til at få affaldskæden til at fungere optimalt.

Samlet set udtrykkes således et ønske om, at begrebet *sammenhæng* indtænkes som den helt afgørende præmis såvel ved udviklingen af nye kurser som ved den praktiske gennemførelse af disse kurser.

4.3. Fremtidige kursusbehov

På baggrund af de overordnede pointer omkring det aktuelle og forventede, fremtidige kompetencebehov og den aktuelle uddannelsesdækning i den forbindelse peger de interviewede på en række mere konkrete kursusbehov.

Disse oplevede kursusbehov præsenteres her uden skelen til, i hvilken grad disse kursusbehov kan siges allerede at være dækket med det aktuelle kursusudbud i AMU-regi:

Viden om den overordnede udvikling på affaldsområdet

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i den forventede fremtidige udvikling på affaldsområdet, idet der i særlig grad er fokus på forskellige udviklingsscenarier og på betydningen af globale og nationale indsatser på affaldsområdet.

Viden om kommende affaldsfraktioner og sortering

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i forhold til at kunne skelne mellem kommende affaldsfraktioner, og den øgede specialisering i affaldssorteringen, som denne øgede grad af fragmentering logisk indebærer.

Materialekendskab som grundlag for affaldssortering

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i forhold til at kunne skelne mellem forskellige grundmaterialer, som er gennemgående på affaldsområder. Og hvor en skelnen er vigtigt i forhold til at kunne vejlede beboere korrekt og velbegrunder i forhold til deres kildesortering.

Involvering og engagement i beboergruppen

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i, hvordan man på forskellige direkte og indirekte (nudging) måder kan motivere beboere til i højere grad at tage ansvar for egen kildesortering, og hvor denne ansvarsfølelse "fastholdes" fra beboerens private bolig til den videre sortering ved kollektive affaldsstationer.

Kommunikation i forhold til udsatte beboere

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i specifikt at kunne informere omkring affaldssortering overfor særlig udsatte eller resourcesvage grupper; som fx psykisk syge, svage ældre eller borgere med anden etnisk baggrund end dansk, og hvor der ved denne information ikke alene er fokus på affaldssorteringens faglige indhold, men også på mere kommunikative aspekter.

Den sammenhængende affaldskæde med deltagelse af forskellige faggrupper

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i forhold til at forstå sammenhængen i den samlede affaldskæde, og hvor betydningen af de enkelte led i kæden bliver synlige, som gensidigt understøttende hinanden i forhold til at nå overordnede mål i forbindelse med genanvendelse og genbrug af affald.

Egen rolle og ansvar i forhold til den sammenhængende affaldskæde

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i forhold til afgrænsningen af egen rolle, arbejdsopgave og ansvar i forhold til den samlede affaldskæde, hvor det i særlig grad tydeliggøres, hvilke forpligtigelser man har som medarbejder på ejendomsserviceområde i forhold til den kommunale myndighed og (private) operatører på renovationsområdet.

Internt samarbejde i kollegagruppen og udvikling af best practice.

Kurstilbud, hvor man som deltager opkvalificeres i forhold til, hvordan man i egen kollegagruppe – men også på tværs af beboerforeninger – styrker erfaringsudveksling og videndeling på baggrund af såvel praksiserfaringer på

affaldsområdet som med afsæt i udvalgte kollegaers formelle opkvalificering. Også med en målsætning om løbende – som medarbejder – at kunne holde sig ajour med et område i rivende udvikling, uden nødvendigvis at være "afhængig" af ekstern efteruddannelse.

5.0. Samlet resultat af analysen

I det efterfølgende afsnit sammenfattes de centrale pointer fra den samlede analyse. Ikke sammenfattende, men derimod med et prioriteret fokus på, hvad analysen konkluderer i forhold til fremtidige kompetence- og efteruddannelsesbehov for medarbejdere på ejendomsserviceområdet, som følge af skærpede krav på affaldsområdet.

Målet med afsnittet er at skitsere en ramme og en begrundelse for det efterfølgende afsnits forslag til konkrete kursustilbud, som vil kunne supplere det eksisterende kursusudbud, med direkte eller indirekte reference til affaldsområdet.

Overordnet tages der i afsnittet afsæt i pointer, som er gennemgående i såvel litteraturstudiet som i de gennemførte interviews.

- For det første, at affaldsområdet på mange måde opleves som karakteriseret ved fragmentariske domæner og indsatser, som i nogen grad kan siges at være dekomblede.
- For det andet, at den gennemgående vurdering er, at visionære ambitioner omkring genanvendelse og genbrug af affald kun kan realiseres, idet der skabes sammenhæng og forståelsesfælleskab i forbindelse med den samlede affaldskæde.

Dette dilemma rammer også hverdagen for de medarbejdere på arbejdsserviceområdet, som i det daglige arbejder med affaldshåndtering med vejledning af beboere på affaldssorteringsområdet. Og dette dilemma er også med til at sætte rammen for et oplevet kvalificerings- og efteruddannelsesbehov.

Det er først og fremmest denne sammenhængsforståelse, som tematiseres i det efterfølgende afsnit.

Svag sammenhæng og dekopling

Analysen har vist, at succes med genanvendelse og genbrug af affald i høj grad af betinget af sammenhæng, kædeansvar og værdiopimering. Det gælder lige fra det helt nære mikroplan, hvor det er vigtigt med en sammenhæng mellem den enkelte borgers sortering i egen bolig og den videre sortering ved kollektive affaldsstationer – til den meningsskabende sammenhæng mellem den globale bæredygtighedsagenda og den enkeltes ansvarsfølelse og adfærd i hverdagen.

Der er flere eksempler på, at denne sammenhængsforståelse er under angreb af fragmenterede indsatser og dekomblede forståelser/prioriteringer.

Disse eksempler på fragmentering og dekopling påvirker også i hverdagen for medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Først og fremmest med en oplevet øget kompleksitet i hverdage; fagligt, kommunikativt og strukturelt

Svag sammenhæng og dekobling fører til et oplevet krydspres i hverdagen

Eksemplerne på manglende sammenhæng og dekobling på affaldsområdet oplever medarbejdere på affaldsområdet, som arbejder *med den praktiske ende og helt ude ved fronten* – som det udtrykkes af én af de interviewede – som et konkret krydspres i hverdagen. Eller rettere: som flere forskellige former for krydspresproblematikker. Som fx mellem beboerforeningens overordnede visioner og mål på affaldsområdet og så beboernes faktiske viden og adfærd i forhold til affaldssortering. Eller en oplevet uklar ansvars- og arbejdsfordeling på affaldsområdet mellem den kommunale myndighed, operatører på renovationsområdet og medarbejdere på ejendomsserviceområdet.

Disse eksempler på krydspres opleves af medarbejdere på ejendomsserviceområdet som voksende og stadig mere presserende. Primært fordi kravene om en stadig mere effektiv affaldssortering og højere genanvendelsesgrad også er stigende.

Situationen med de udfordrende krydspres opleves med andre ord ikke at være under positiv forandring. Snarere tværtimod.

Oplevet krydspres vurderes i nogen grad som strukturelt betinget

De interviewede medarbejdere peger – direkte eller indirekte på – at de oplevede krydspresproblematikker i høj grad ligger uden for eget ansvarsområde og egen indflydelse. De vurderes som strukturelt betingede og strukturelt indlejrede.

Det handler på det større plan i høj grad om samarbejdsfladen med den kommunale myndighed. Og det handler på mikroplan om borgerens mulighed for at kildesortere allerede i egen bolig. Løsningen af disse problemstillinger skal findes på et politisk eller et ledelsesmæssigt plan.

Som medarbejder på ejendomsserviceområdet udfordrer disse problemstillinger derfor ikke en egentlig løsningskompetence, men derimod snarere en kompetence til at kunne balancere dem i hverdagen; *mere en symptombehandling end en helbredelse*, som det udtrykkes af én af de interviewede.

I hverdagen handler det om ”at bygge bro”

De interviewede medarbejdere på ejendomsserviceområdet oplever, at den primære udfordring i hverdagen – afledt af de skærpede krav på affaldsområdet handler om, ”at bygge bro”, såvel på det konkrete plan mellem forskellige fag- og interessegrupper som på et tematisk plan mellem forskellige tematikker og diskurser.

I forhold til denne brobygning bliver det væsentligt dels at kunne overskue og forstå helheder, dels at kunne samarbejde på tværs, dels at kunne kommunikere til forskellige delsegmenter og dels at kunne reflektere over egen praksis med en ambition om stadig optimering af effekten på det samlede affaldsområde.

Det handler med andre ord om at bidrage til at skabe øget sammenhæng og fælles mening på affaldsområdet.

5 centrale, kompetencemæssige udfordringer

Samlet set peger de interviewede medarbejdere på ejendomsserviceområdet på følgende kompetencemæssige udfordringer som følge af de oplevede krydspresproblematikker; igen afledt af de skærpede krav til affaldssortering:

- For det første et kompetencebehov, som handler om at have faglig viden og indsigt, dels om den generelle udvikling på affaldsområdet og dels specifikt om de konkrete krav til affaldssortering (og deres begrundelse).

Begge dele med henblik på legitimt og med faglig autoritet at kunne vejlede og rådgive beboere i forbindelse med deres egen affaldssortering.

- For det andet et kompetencebehov, som handler om at have et detaljeret materialekendskab som forudsætning for en sikker vejledning af beboergruppen i forbindelse med affaldssortering.
- For det tredje et kompetencebehov, som handler om at kunne formidle information omkring affaldssortering på en måde, som tager hensyn til, at beboergrupper er sammensat og segmenteret; med en tilpasset information om, at affaldssorteringsområdet er under stadig udvikling og at selv små og fragmenterede indsatser kan betyde en forskel også i den store sammenhæng.
- For det fjerde et kompetencebehov, som handler om at kunne overskue den samlede affaldskæde og på denne baggrund kunne indgå i et konstruktivt samarbejde med primært det kommunale myndighedsniveau og distributions- og behandlerledet på affaldsområdet.
- For det femte et kompetencebehov, som handler om at kunne bidrage til den løbende optimering af den samlede affaldskæde via refleksion og justering af egen og beboergruppens praksis på affaldsområdet.

6.0. anbefalinger (forslag til kursusudvikling)

I det følgende afsnit præsenteres forslag til kursusudvikling på baggrund af resultatet af den gennemførte analyse; og i den forbindelse i særdeleshed de 4 kompetencemæssige udfordringer, som vurderes at være centrale for medarbejdere på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav på affaldshåndteringsområdet.

Med afsnittet præsenteres dels et forslag til revision af det eksisterende AMU-kursus "Affaldshåndtering, ejendomsservice" – samt forslag til udvikling af 4 nye AMU-kurser, der alle kan betragtes som en overbygning til "Affaldshåndtering, ejendomsservice".

De præsenterede forslag er opsat med den struktur, som kendes fra UddannelsesGuiden (www.ug.dk), hvor alle eksisterende AMU-kurser præsenteres med en specifikation af deltagereforudsætninger, målpinde og overordnet kursusbeskrivelse.

De foreslåede, nyudviklede kurser er alle indikativt angivet med en varighed af 1 dag. Denne varighed skal naturligvis revurderes i forbindelse med en eventuel udvikling af kurser og dermed også en konkretisering af kursernes faglige indhold.

Videre er alle de foreslåede, nyudviklede kurser skitseret som traditionelle tilstedeværelseskurser. Ved en eventuel udvikling af disse kurser vil det være relevant at overveje, i hvilket omfang kurserne helt eller delvist vil kunne gennemføres som fjernundervisning.

Yderligere vil det også være relevant at vurdere, i hvilket omfang de foreslåede kurser - mest hensigtsmæssigt – bør gennemføres hver for sig i den skitserede form, eller med fordel kunne sammenlægges. Det gælder fx de foreslåede kurser *Tværasektorielt samarbejde omkring den samlede "affaldskæde"* og *Optimering af affaldssortering*.

Endelig er det vigtigt indledningsvist at understrege, at der er tale om skitser til reviderede og nyudviklede kurser, og at en egentlig, eventuel revision og nyudvikling må foretages af undervisere med ekspertise på ejendomsserviceområdet.

Kursus	Affaldshåndtering, ejendomsservice	
Varighed	5 dage	
Eksisterende mål- og deltagerformulering	Forslag til ændret målformulering	Baggrunden for de foreslåede ændringer
Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren ved håndtering af affald: • Forstå sammenhæng mellem håndtering af affald og det samlede miljø, herunder: Udvide kendskab til årsager og processer ved sortering af affald – samt udvide kendskab til sortering af affald i fraktioner. • Håndtere affald korrekt i forhold til miljøet. • Håndtere affald ud fra viden om personlig sikkerhed. • Organisere affaldshåndtering, eksempelvis: Den praktiske placering af f.eks. spande på pladsen. • Kommunikere med beboere og brugere om sortering af affald. • I forbindelse med at indhente informationer søge via internettet; i miljøbeskyttelsesloven; i gældende AT-vejledninger – samt i kommunernes regulativer. Tekst til UddannelsesGuiden Du lærer om at håndtere affald i forskellige dele (fraktioner) af hensyn til miljøet. Samtidig lærer du om personlig sikkerhed ved arbejdet og at kommunikere med brugere og beboere om korrekt sortering.	Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren i forbindelse med egen og beboers håndtering/sortering af affald: • Forstå og redegøre for sammenhængen mellem nationale og internationale regulativer på affaldsområdet på den ene side og prioriteringer i forbindelse med den daglige affaldssortering på den anden side. • Begrunde beboergruppens affaldssortering i national lovgivning og internationale standarder; som fx FN's Verdensmål. • Redegøre for - og formidle - den gældende opdeling på affaldsfaktioner i forhold til beboergruppen. • Redegøre for sortering af affald ud fra viden om personlig sikkerhed og arbejdsmiljø. • Løbende holde sig ajour omkring aktuelt gældende lovgivning på affaldsområdet via relevante informationsdatabaser; herunder viden omkring miljøbeskyttelsesloven, AT-vejledninger og kommunale regulativer. • Løbende holde sig ajour om direktiver og lignende på såvel nationalt som internationalt (EU) niveau. Tekst til UddannelsesGuiden Med kurset opnår du de nødvendige kvalifikationer i forhold til at forstå og formidle sammenhængen mellem overordnede udvikling og prioritering på affaldsområdet på den ene side og den daglige affaldssortering på den anden side. Og her med særlig fokus på vejledning og motivation af beboergruppen.	Med revisionen øges fokus på at kunne forstå og formidle sammenhængen mellem den overordnede udvikling på affaldsområdet på den ene side og kravet til affaldssortering i hverdagen på den anden side. Med revisionen sker der en bevægelse fra et primært fokus på kursusdeltagerens egen rolle og funktion på affaldsområdet til et større fokus på relationen til beboeren, som den vigtigste aktør på affaldssorteringsområdet.
Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere.	Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere, som i det daglige oplever en udfordring i forhold til at motivere og rådgive beboergrupper til den rette affaldssortering.	Fastholdelse af den oprindelige målgruppeafgrænsning, men med en præcisering af den konkrete kompetencemæssige udfordring, som kurset skal matche.

Kursus	Materialekendskab, som grundlag for sikker affaldssortering	
Varighed	1 dag	
Kompetencemæssig baggrund for foreslået nyt kursus	Forslag til målformulering	Kommentar
Kompetencebehov i forbindelse med at have et detaljeret materialekendskab som forudsætning for en sikker vejledning af beboergruppen i forbindelse med affaldssortering.	Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren i forbindelse med egen og beboers håndtering/sortering af affald: • Forstå og redegøre for forskellige typer af (affalds)materialer, som resulterende i en sikker affaldssortering. • Vejlede beboere ved sortering af affald, som består af sammensatte materialer, hvor sortering i forhold til gældende fraktioner ikke er entydig. Tekst til UddannelsesGuiden Med kurset opnår du de nødvendige kvalifikationer i forhold til at kunne skelne mellem forskellige (affalds)materialer og kunne vejlede beboere i forhold til en sikker affaldssortering i den forbindelse.	Med dette kursus bygges der oven på det eksisterende kursus "Affaldssortering, ejendomsservice" med et særligt fokus på sorteringen af affaldssegmenter, som ikke umiddelbart matcher gældende fraktioner. Og også her med et specifikt fokus på information og vejledning af beboergruppen.
Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere.	Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere, som i det daglige oplever en udfordring i forhold til at skelne mellem forskellige (affalds)materialer – typisk ved sammensatte produkter, og i den forbindelse også en udfordring med information og udfordring af beboergruppen.	Fastholdelse af den oprindelige målgruppeafgrænsning fra kurset "Affaldssortering, ejendomsservice", men med en præcisering af den konkrete kompetencemæssige udfordring, som kurset skal matche.

Kursus	Information og vejledning om affaldssortering til udsatte grupper	
Varighed	1 dag	
Kompetencemæssig baggrund for foreslået nyt kursus	Forslag til målformulering	Kommentar
Kompetencebehov i forbindelse med at kunne formidle information omkring affaldssortering på en måde, som tager hensyn til, at beboergrupper er meget sammensat og segmenteret. Og med en tilpasset information om, at selv små initiativer i hverdagen kan gøre en forskel i den store sammenhæng.	Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren i forbindelse med egen og beboers håndtering/sortering af affald: • Forstå og redegøre for forskellige sociale eller kulturelle baggrunde, som udsatte beboergrupper kan have i forhold til deres måde at tilgå affaldssorteringsområdet på. • Anvende informationsmetoder, som er særligt velegnede i forhold til at motivere og vejlede udsatte beboere i forhold til affaldssortering. Tekst til UddannelsesGuiden Med kurset opnår du de nødvendige kvalifikationer i forhold til at kunne motivere og vejlede udsatte beboere i forhold til affaldssortering.	Med dette kursus bygges der oven på det eksisterende kursus "Affaldssortering, ejendomsservice" med et særligt fokus på en problemstilling, der handler om, at forskellige grupper af udsatte beboere ikke nødvendigvis er "modtagelige" for den samme type af argumentation - når det gælder affaldssortering - som den store brede beboergruppe. Fx det forhold, at det her ikke har effekt at henvise til globale udviklingstendenser og mål.
Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere.	Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere, som i det daglige oplever en udfordring i forhold til at motivere og vejlede særligt udsatte beboere i forbindelse med affaldssortering. Det kan fx handle om psykisk syge eller svage ældregrupper.	Fastholdelse af den oprindelige målgruppeafgræsning fra kurset "Affaldssortering, ejendomsservice", men med en præcisering af den konkrete kompetencemæssige udfordring, som kurset skal matche.

Kursus	Tværsektorielt samarbejde omkring den samlede "affaldskæde"	
Varighed	1 dag	
Kompetencemæssig baggrund for foreslået nyt kursus	Forslag til målformulering	Kommentar
Kompetencebehov i forhold til at kunne overskue den samlede affaldskæde og på denne baggrund kunne indgå i et konstruktivt samarbejde med primært det kommunale myndighedsniveau og afhenter- og behandlerledet på affaldsområdet.	Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren i forbindelse med egen og beboers håndtering/sortering af affald: • Forstå og redegøre for de forskellige led i "affaldskæden" og deres samarbejde, med en skelnen mellem sorteringsleddet, afhenter- og behandlingsleddet. • Forstå og redegøre for den særlige rolle og det særlige ansvarsområde, man har som ansat på ejendomsserviceområdet i forhold til den samlede "affaldskæde". Tekst til UddannelsesGuiden Med kurset opnår du de nødvendige kvalifikationer i forhold til at kunne udmønte din særlige opgave i forhold til den samlede "affaldskæde", og at du dermed også kan indgå konstruktivt i et samarbejde med de daglige samarbejdspartnere på affaldsområdet.	Med dette kursus bygges der oven på det eksisterende kursus "Affaldssortering, ejendomsservice" med et særligt fokus på samarbejdet på affaldsområdet mellem medarbejdere på ejendomsserviceområdet på den ene side og primært den kommunale myndighed og renovations- og affaldsselskaber på den anden side. Der sættes fokus på de enkelte aktørers individuelle ansvar og kompetence og på betydningen af det sammenhængsskabende samarbejde.
Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere.	Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere, som i det daglige oplever en udfordring i forhold til ansvars- og kompetencefordelingen på affaldsområdet. Først og fremmest i samarbejdet med kommune og renovationsselskab.	Fastholdelse af den oprindelige målgruppeafgrænsning fra kurset "Affaldssortering, ejendomsservice", men med en præcisering af den konkrete kompetencemæssige udfordring, som kurset skal matche.

Kursus	Optimering af affaldssortering	
Varighed	1 dag	
Kompetencemæssig baggrund for foreslået nyt kursus	Forslag til målformulering	Kommentar
Kompetencebehov i forbindelse med at kunne bidrage til den løbende optimering af den samlede affaldskæde via refleksion og justering af egen praksis.	Handlingsorienteret målformulering for arbejdsmarkedsuddannelserne Efter endt uddannelse kan deltageren i forbindelse med egen og beboers håndtering/sortering af affald: - Anvende metoder, som sikrer en systematisk opsamling og registrering af egne og kollegaers erfaring med enkelte beboergrupper u hensigtsmæssige adfærd på affaldsområdet: Hvad er problemet og hvem forårsager det? - Anvende metoder i forhold til – overfor beboergrupper med en u hensigtsmæssig adfærd på affaldsområdet – at argumentere for en ændret adfærd, ved at henvise til dokumenteret praksis. Tekst til UddannelsesGuiden Med kurset opnår du de nødvendige kvalifikationer i forhold til at kunne bruge konkrete erfaringer/eksempler fra din egen hverdag til – over for beboergruppen - at påpege det hensigtsmæssig i ny adfærd på affaldssorteringsområdet. Og på den måde bryde med en rutine, hvor du dagligt må rydde op efter beboere, som enten ikke affaldssorterer eller sorterer forkert.	Med dette kursus bygges der oven på det eksisterende kursus "Affaldssortering, ejendomsservice" med et særligt fokus på, hvordan det som medarbejder på ejendomsserviceområdet er muligt at bryde med en rutine, hvor man dagligt må rydde op efter beboere, som enten ikke affaldssorterer eller som sortere forkert, og som ikke er modtagelige for den information, som i øvrigt anvendes over for den samlede beboergruppe.
Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere.	Målgruppe Arbejdsmarkedsuddannelsen er rettet mod ejendomsfunktionærer og tekniske servicemedarbejdere, som i det daglige oplever en udfordring i forhold til beboere, som ikke sorterer korrekt og som ikke umiddelbart ændrer adfærd på grundlag af generel information.	Fastholdelse af den oprindelige målgruppeafgræsning fra kurset "Affaldssortering, ejendomsservice", men med en præcisering af den konkrete kompetencemæssige udfordring, som kurset skal matche.

Efterskrift

Analysen viser, at de skærpede krav på affaldsområdet, som vil blive implementeret inden for de kommende år, også vil få betydning for opgavevaretagelsen for medarbejdere på ejendomsserviceområdet. Og også afledt betydning for den samme medarbejdergruppes fremtidige kompetence- og efteruddannelsesbehov.

Dette fremtidige kompetence- og efteruddannelsesbehov handler først og fremmest om en accentuering af allerede kendte behov på det faglige, kommunikative og strukturelle område.

Grundlæggende er der med dette fremtidige kompetencebehov fokus på, at man som medarbejder på ejendomsserviceområdet skal bidrage til at styrke en faglig og strukturel sammenhæng på et område, som i dag opleves karakteriseret ved en vis grad af dekobling og sektorafgrænset suboptimering.

Pointen er her, at yderligere effekt på affaldshåndteringsområdet – og dermed realiseringen af ambitiøse politiske målsætninger – kun kan ske gennem en større sammenhængskraft og -forståelse.

I forhold til at styrke en sådan sammenhængskraft og -forståelse vil efteruddannelse kunne spille en central rolle.

Litteraturliste

Primær litteratur

Affald Plus (2021): Bæredygtighedsrapport 2020

Danmarks Statistik; analyse (2017): Vores forbrug skaber store mængder af erhvervsaffald

Dansk Affaldsforening (2018a): Den grønne tråd; enklere og bedre affaldssortering.

Dansk Affaldsforening (2018b): Trash Talk; Co Creation in the Danish Waste Sector.

Dansk Affaldsforening (2019): Affaldssektoren og FN's verdensmål.

Dansk Affaldsforening (2021): Affaldsmængder under Coronakrisen

Deloitte (2021): Analyse af kommunal affaldshåndtering Analyse af kommunal håndtering af husholdningsaffald i forbindelse med implementering af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi april 2021.

Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste.

KL (2016) Ensartet mærkning af affaldsbeholdere.

KL (2017): Guide til viden fra ressourcestrategien.

Klimarådet (2020): Kendte veje og nye sport til 70 % reduktion.

Københavns Kommune (2020): Fem antropologiske metoder til affaldsverdenen.

Køge Kommune (2016): Affaldssortering, viceværten har svaret.

Miljøstyrelsen (2013): Danmark uden affald – genanvend mere, forbrænd mindre.

Miljøstyrelsen (2013): Danmark uden affald Ressourceplan for affaldshåndtering 2013-2018.

Miljøstyrelsen (2015): Danmark uden affald II – strategi for affaldsforebyggelse.

Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste

Miljøministeriet (2020). Handlingsplan for cirkulær økonomi.

Rambøll (2017): Evaluering af ressourcestrategi for affaldshåndtering "Danmark uden affald".

Randers Kommune (2016) Økonomiske modeller for installation af indendørs sorteringsenheder.

Realдания (2015): Fra affald til ressource.

Regeringen (2020): Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi

Thrashypeople (2015): Fra holdning til handling

Tversted Kommune (2016). Mindre skrald og mere fællesskab.

Århus Universitet (2017) Kildesortering i etageejendomme.

Sekundær litteratur

Guba, E. & Yvonna Lincoln (1989): Fourth Generation Evaluation.

Järvinen, M. & Nanna Mik-Meyer (2017): Kvalitativ analyse.

Leavitt, H. (1975): Managerial Psychology

Nielsen, Ry J (2002): Anderledes tanker om Leavitt

Hjemmesider

www.di.dk

www.dn.dk

www.klimamonitor.dk

www.mst.dk

<https://www.affaldssorteringnytter.dk>

<https://sdgcapture.niras.dk>

<https://www.danskindustri.dk/SDG-verdensmal/Bruge-verdensmal-i-forretningen/#skab-visionen>